

๓ ๓

๑ ๑๒-๑๐๐

๒ ๒๐๘-๒๑๒

การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

เขตการศึกษา 5

ว่าที่ร้อยตรีวิชาญวิทย์ จันทร์สุพิศ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-669-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS
IN THE PROVINCIAL GENERAL EDUCATION OFFICES,
EDUCATIONAL REGION FIVE**

ACTING SUB.LT.CHANWIT JUNTARASUPIT

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration
Department of Educational Administration**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974 - 638 - 669 - 7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 5

โดย ว่าที่ร้อยตรีชาญวิทย์ จันทร์สุพิต

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

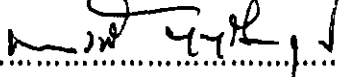
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดำเนินการหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

พิมพ์ด้วยฉบับบดอัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชาญวิทย์ จันทรสฤษิต, ว่าที่ร้อยตรี : การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัด เขตการศึกษา 5 (A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS IN
THE PROVINCIAL GENERAL EDUCATION OFFICES, EDUCATIONAL REGION FIVE)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ศศ.ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 241 หน้า. ISBN 974 - 638 - 669 - 7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากร และปัญหาการพัฒนาบุคลากร
ตามกระบวนการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 ประชากร คือ ผู้อำนวยการ
สามัญศึกษาจังหวัด จำนวน 6 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด จำนวน 12 คนศึกษานิเทศก์จังหวัด
จำนวน 6 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 12 คน และหัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบสัมภาษณ์ วิทยาระห์ข้อมูลโดยใช้ทำความถี่และคำร้อยละ แบบวิทยาระห์เอกสาร วิทยาระห์ข้อมูลโดยวิทยาระห์
เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 มีการพัฒนาบุคลากรตามกระบวนการ
พัฒนาบุคลากรครบทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ในขั้นหาความจำเป็นเพื่อพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดนโยบายการ
พัฒนาบุคลากร กำหนดจุดมุ่งหมายในการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล มี
การวิทยาระห์ข้อมูล และกำหนดความจำเป็นในการพัฒนา ในขั้นการวางแผนพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดวัตถุประสงค์
กำหนดเนื้อหาของแผนงาน กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากร โดยเน้นให้การเรียนรู้เป็นรายบุคคลและการ
ให้การเรียนรู้ด้วยตนเอง และใช้เทคนิควิธีการพัฒนา การเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ และการศึกษาโดยตรงด้วย
ตนเอง มีการจัดการพัฒนาให้มีการพัฒนาบุคลากรในขณะที่ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ และเลือกใช้กิจกรรมการสอน
งาน การศึกษาดูงานและการศึกษาจากงานที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่เป็นประจำเป็นกิจกรรมหลักในการพัฒนา นอกนั้น
มีการจัดการพัฒนานอกเวลาทำงาน มีกิจกรรมที่จัดเช่น การฝึกอบรม การร่วมสัมมนา การทัศนศึกษา และการ
ศึกษาคู่ ซึ่งมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ในขั้นปฏิบัติตามแผนพัฒนาบุคลากร ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ปฏิบัติตามแผน
พัฒนาบุคลากรที่วางไว้ ในขั้นการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร มีการประเมินผลโดยเน้นผลสำเร็จของผลการ
พัฒนาบุคลากรเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นประเมินทั้งกระบวนการ จัดให้มีการติดตามผลและรายงานผลการประเมิน

ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรตามกระบวนการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ โครงสร้างองค์การขาดความ
ชัดเจน การขาดงบประมาณ ขาดผู้ชำนาญการในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร ขาดการประสานแผน แผนขาด
ความชัดเจน การติดตามและประเมินผลยังไม่เป็นระบบและยังขาดความต่อเนื่อง การนำผลการประเมินไปใช้
ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรหรือใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ ยังปฏิบัติ
เป็นส่วนน้อย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติคุณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970429827 : MAJOR EDUCATION ADMINISTRATION

KEY WORD: PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS / THE PROVINCIAL GENERAL
EDUCATION OFFICES / EDUCATIONAL REGION FIVE
CHANWIT JUNTARASUPIT, ACTING SUBLT : A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT
PROCESS IN THE PROVINCIAL GENERAL EDUCATION OFFICES,
EDUCATIONAL REGION FIVE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.WEBRAVAT UTAIRAT, Ph.D.
241 pp. ISBN 974 - 638 - 669 -7

The purpose of this research was to investigate the process and problems of personnel development in the Provincial General Education Offices, Educational Region Five. The population of this study consisting of 6 directors, 12 assistant director, 6 head of provincial educational supervisors, 12 department heads and 24 heads of working group of Provincial General Education Offices provided data through forms of interview and analyzed document. Frequency and percentage were used to analyzed data received from interviews. For data in analyzed documents were analyzed by subject and theme conclusion.

The results from this study revealed that Provincial General Education Offices, Educational Region Five developed personnel in accordance with the four steps of personnel development system as follows: Firstly, according to necessity of personnel development, the policy, objectives and essentials of personnel development were established with studying, collecting and analyzing data. Essentials of development was also designated. Secondly, according to planing of personnel development, the aims, topics of working scheme and methods of personnel development were assigned with emphasizing on individual and self study learning by utilizing technical methods of learning development from experienced person and direct self study learning. Personnel development and selected activities were mostly also managed in the mean time of work operation. Work studying and studying of works operated regularly were prime activities of development. External activities such as training, seminar participation, visual education and continuing education were scarcely performed. Thirdly, according to work performance in accordance with plans of personnel development, performer mostly conformed to the designated plans. Finally, according to the evaluation of personnel development, the emphasis was mostly on the accomplishment of the outcome of personnel development not on all of process. Besides, following results and reporting results of evaluation were performed.

Problems in personnel development according to process of development were as follows: lack of distinctness of organization structure, insufficiency of budget for operation, deficiency of experts in planning of personnel development, failure of plan connecting, unflexibility of plans, systemless and uncontinuity of following and evaluating of results of development, and scarcity of utilizing the outcome of evaluation to be as information for developing plans and projects of personnel development or feedback data.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต..... Okan Juntara
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... O. Utairat
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา ฤปรัตน์ รองศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ นายศักวินทร์ สุวรรณโรจน์ และว่าที่ร้อยตรีหิมาณิศ ป้อมสุข ที่กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 5 หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้ากลุ่มงานสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 5 ซึ่งกรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์พะนอ จันทร์วงศ์ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ อาจารย์ประดิษฐ์ ชรรณวิจิตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ อาจารย์นวลโย นิลบรรพ์ และอาจารย์บัวจงกล จันทร์สุทิศ ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยนี้ด้วยส่วนหนึ่ง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา อาจารย์ผู้สอนภาควิชาบริหาร การศึกษา และครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำตักเตือนและให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย จนสามารถนำ ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยครั้งนี้

ชาตวิทย์ จันทร์สุทิศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่	
1	
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	9
1.7 การเสนอรายงานการวิจัย	11
2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	12
2.2 กระบวนการพัฒนาบุคลากร	22
2.3 การบริหารงานของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด	94
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร	101
3.	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	104
3.1 ประชากร.....	104
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่		
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
	4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์.....	109
	4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาบุคลากร.....	113
	4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาบุคลากร.....	164
	4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเอกสาร.....	182
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	185
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	186
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	192
	5.3 ข้อเสนอแนะ.....	206
รายการอ้างอิง	208
ภาคผนวก	213
ประวัติผู้วิจัย	241

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

1	แสดงความคิดเห็นและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์.....	109
2	แสดงความคิดเห็นและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรขั้นการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร.....	113
3	แสดงความคิดเห็นและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรขั้นการวางแผนการพัฒนาบุคลากร.....	125
4	แสดงความคิดเห็นและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรขั้นการปฏิบัติตามแผนพัฒนาบุคลากร.....	145
5	แสดงความคิดเห็นและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรขั้นการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร.....	150
6	แสดงความคิดเห็นและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการพัฒนาบุคลากรตามกระบวนการพัฒนาบุคลากร.....	164

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

1	กระบวนการพัฒนาบุคลากรตามแนวคิดของ Castetter.....	24
2	กรอบแนวคิดแสดงการออกแบบแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร	56
3	รูปแบบแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร.....	78
4	โครงสร้างการบริหารงานและการปฏิบัติงานของสำนักงาน ตามัญศึกษาจังหวัด.....	95

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย